

Dato

21.10.2024

Vår referanse

2024/8

Saksbehandler

Helene Nødset Lang

SAK 2/2024 I TARIFFNEMNDA

Sakens tema

Fortsatt delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten

Tariffparter

Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Fellesforbundet (FF)
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Norsk Industri (NI)

Lovgrunnlag

Lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler mv. § 5

Tariffnemndas sammensetning:

Dommer Terese Smith Ulseth, leder
Professor Steinar Holden, nøytralt medlem
Professor Giuditta Cordero-Moss, nøytralt medlem
Advokat Eirik Hognestad, NHO
Advokat Karoline Findalen Myhre, NHO, vara i nemndmøte 20. september 2024
Advokat Andreas van den Heuvel, LO

Saksgang

Tariffnemnda mottok begjæring fra LO om fortsatt allmenngjøring av Industriooverenskomsten 4. juni 2024. I begjæringen er det ikke foreslått andre endringer enn justering av lønnsatser.

Tariffnemnda sendte utkast til ny forskrift om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien på høring 25. juni 2024 med høringsfrist 5. august 2024. Det er mottatt høringsinnspill fra:

- LO (uten merknader)
- Justis- og beredskapsdepartementet (uten merknader)
- Arbeidstilsynet
- NHO
- Spekter

Tariffnemnda har innhentet statistikker fra SSB over lønnsnivået i de aktuelle bransjene. Nemnda hadde møte 17. september, hvor SSB presenterte statistikker og Arbeidstilsynet presenterte sine erfaringer fra tilsyn på området før nemnda tok stilling til begjæringen. Nemnda behandlet saken i møte 20. september 2024 og 24. september 2024.

Dokumentene ligger her:

[Høringer \(nemndene.no\)](https://nemndene.no/horinger)

Dokumentene i saken ligger ute på Tariffnemnda sine hjemmesider frem til neste gang forskriften sendes på høring etter neste hovedoppgjør i 2026.

Tariffnemndas vurderinger

Tariffnemnda mener på bakgrunn av en samlet vurdering av dokumentasjonen at vilkårene for allmenngjøring er til stede. Fortsatt allmenngjøring er et forholdsmessig tiltak for å bidra til at utenlandske arbeidstakere får lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med det som norske arbeidstakere har, og for å motvirke det lønnspresset som følger av at det er mange utenlandske arbeidstakere i bransjen.

Tariffnemnda har lagt vekt på lønnsstatistikken fra SSB. Det er betydelige forskjeller mellom lønnsnivåene til de norske og utenlandske arbeidstakerne, og betydelig større andel utenlandske arbeidstakere med lønn nær det allmenngjorte nivået. Det er også en bransje med høyt innslag av både utsendte og innleide arbeidstakere fra utlandet som ikke inngår i statistikken. Fafo-notat 2024:08 viser også det samme. Nemnda viser videre til at Arbeidstilsynets tilsynsstatistikk viser at det fortsatt forekommer brudd på regelverket. Dette viser at forskriften har reell betydning, og at det er sannsynlig at lønningene vil falle dersom allmenngjøringen fjernes. Videre allmenngjøring støttes av Arbeidstilsynet.

Tariffnemnda fastsetter en ny forskrift om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien. Forskriften trer i kraft 1. november 2024.

Forskrift 9. desember 2022 nr. 2170 om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien oppheves samtidig med ikrafttredelse av denne forskrift. Det

var bare lønnsatsene som var foreslått endret fra forrige forskrift. Det gjøres ingen andre endringer i ordlyden enn justering av lønnsatsene.

Forskrift om delvis allmenngjøring om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien skal lyde:

Kap. I. Innledende bestemmelser

§ 1. Grunnlaget for allmenngjøring

Forskriften er fastsatt på grunnlag av Industriooverenskomsten/VO-delen 2024–2026 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Norsk Industri på den ene siden og Landsorganisasjonen i Norge og Fellesforbundet på den annen side.

§ 2. Virkeområde og gjennomføringsansvar

Forskriften gjelder fagarbeidere, spesialarbeidere og hjelpearbeidere som utfører produksjons-, montasje- og installasjonsarbeid i skips- og verftsindustrien.

Med fagarbeider menes arbeidstaker med offentlig godkjent fag- eller svennebrev eller tilsvarende kompetanse som formelt kan likestilles med fag- eller svennebrev innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid.

Med spesialarbeider menes arbeidstaker som er fylt 18 år og har fått slik øvelse at vedkommende selvstendig og under eget ansvar kan betjene utstyr og maskiner eller utføre annet spesialarbeid som er et nødvendig ledd i produksjonen.

Med hjelpearbeider menes arbeidstaker som ikke fyller vilkårene for spesialarbeider, dvs. arbeidstaker som utfører enklere arbeid i produksjonen.

Forskriften gjelder ikke lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

Arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomhet som utfører arbeidsoppdrag som nevnt i første ledd skal sikre at bestemmelsene i forskriften gjennomføres.

Kap. II. Lønns- og arbeidsvilkår

§ 3. Lønnsbestemmelser

Arbeidstakere som utfører produksjons-, montasje- og installasjonsarbeid i skips- og verftsindustrien, jf. § 2, skal ha en lønn per time på minst:

- a. kr 211,79 for fagarbeider
- b. kr 202,14 for spesialarbeider
- c. kr 192,61 for hjelpearbeider.

Arbeidstakere som er ansatt på henholdsvis bedrift eller fast arbeidssted, som blir sendt på arbeidsoppdrag utenfor henholdsvis bedriften eller det faste arbeidsstedet, og hvor overnatting er nødvendig på grunn av arbeidsoppdraget, skal betales et tillegg per time på:

- a. kr 42,36 for fagarbeider
- b. kr 40,43 for spesialarbeider
- c. kr 38,52 for hjelpearbeider.

Tillegg som nevnt over tilkommer også arbeidstakere som er ansatt på reisebetingelser hvor det forutsettes at arbeidstaker arbeider på forskjellige steder/arbeidsplasser i sitt arbeidsforhold, når arbeidsoppdraget krever overnatting.

På arbeidsplasser med skiftarbeid skal det betales et tillegg per time på:

- a. For to-skiftarbeid (36,5 timer pr. uke):

- 1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet
- 2. skift: kr 22,75.

For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 48,61

Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften: kr 69,69

Enhver time utover kl. 24.00 betales med tillegg som for 3. skift: kr 34,93.

- b. For tre-skiftarbeid (35,5 timer pr. uke):

- 1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet
- 2. skift: kr 23,45
- 3. skift: kr 34,93

For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 50,02

Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften: kr 71,66.

- c. For helkontinuerlig tre-skiftarbeid (33,6 timer pr. uke):

- 1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: intet
- 2. skift: kr 24,85
- 3. skift: kr 36,86

For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 52,81

Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseaften: kr 75,72.

Ved omregning fra ordinær arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes følgende tabell:

fra 37,5 timer-36,5 timer: 2,74 %

fra 37,5 timer-35,5 timer: 5,63 %

fra 37,5 timer-33,6 timer: 11,61 %.

Beregningsgrunnlaget for kompensasjon for forkortet arbeidstid er grunnlønnen som er fastsatt i forskriften.

§ 4. Regulering av lønn i forskriftens virketid

Tariffnemnda kan endre satsene i § 3 som følge av tariffrevisjoner.

§ 5. Arbeidstid

Den ordinære arbeidstid må ikke overstige 37,5 timer pr. uke.

Ved skiftarbeid gjelder følgende grenser:

- to-skiftsordninger: 36,5 timer pr. uke i gjennomsnitt
- tre-skiftsordninger: 35,5 timer pr. uke i gjennomsnitt
- helkontinuerlig skift: 33,6 timer pr. uke i gjennomsnitt.

Andre arbeidstidsordninger kan avtales i samsvar med reglene i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern kap. 10.

§ 6. Godtgjøring for overtid

Det skal betales et tillegg for arbeid utover ordinær arbeidstid med 50 % av timesatsen i § 3 første ledd. For arbeid utover ordinær arbeidstid i tidsrommet mellom kl. 21.00 og kl. 06.00 og på søndager og helligdager skal det betales et tillegg på 100 % av timesatsen i § 3 første ledd.

§ 7. Utgifter til reise, kost og losji

Når arbeidstaker som er ansatt på bedrift eller fast arbeidssted, blir sendt på arbeidsoppdrag utenfor bedriften eller det faste arbeidsstedet, og hvor overnatting er nødvendig på grunn av arbeidsoppdraget, skal arbeidsgiver dekke nødvendige reiseutgifter, innenfor Norge, ved arbeidsoppdragets begynnelse og slutt. Dette gjelder også arbeidstakere som er ansatt på reisebetingelser hvor det forutsettes at arbeidstaker arbeider på forskjellige steder/arbeidsplasser i sitt arbeidsforhold, når arbeidsoppdraget krever overnatting. Før arbeidsgiver sender arbeidstaker på arbeidsoppdrag utenfor bedriften eller utenfor det faste arbeidsstedet, og hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig, skal det være avtalt ordninger vedrørende kost og losji. Arbeidsgiver skal som hovedregel sørge for kost og losji, men kan også dekke kostnader gjennom fast diettsats, betaling etter regning e.l. Dette gjelder også arbeidstakere som er ansatt på reisebetingelser, og som blir sendt på arbeidsoppdrag hvor overnatting er nødvendig.

§ 8. Arbeidstøy

Arbeidsgiver holder nødvendig vareklær og arbeidstøy. Ved behov skaffer arbeidsgiver til veie tilpasset ordinært arbeidstøy til kvinner og menn der unisex-modell ikke er tilfredsstillende. Det

er en forutsetning at arbeidstøyet tilfredsstillende nødvendig HMS-krav, og at dette er praktisk mulig og økonomisk forsvarlig.

Kap. III. Fravikelighet m.m.

§ 9. Fravikelighet

Forskriften kommer ikke til anvendelse dersom arbeidstaker samlet sett er omfattet av gunstigere lønns- og arbeidsvilkår etter avtale eller etter det lands rett som ellers gjelder for arbeidsforholdet.

Kap. IV. Ikrafttreden m.m.

§ 10. Ikrafttreden og opphør

Forskriften trer i kraft 1. november 2024.

Forskriften gjelder inntil Tariffnemnda treffer nytt vedtak. Forskriften opphører likevel å gjelde dersom partene i tariffavtalen ikke har krevet nytt vedtak innen en måned etter at tariffavtalen er avløst av en ny avtale, jf. allmenngjøringsloven § 7.

Forskrift 9. desember 2022 nr. 2170 om delvis allmenngjøring av Industriooverenskomsten/VO-delen for skips- og verftsindustrien oppheves samtidig med ikrafttredelse av denne forskrift.

Tariffnemnda, 21.10.2024

Dommer Terese Smith Ulseth, leder

Professor Steinar Holden, nøytralt medlem

Professor Giuditta Cordero-Moss, nøytralt medlem

Advokat Eirik Hognestad, NHO

Advokat Karoline Findalen Myhre, NHO, vara i nemndmøte 20. september 2024

Advokat Andreas van den Heuvel, LO

Protokollen er elektronisk signert